

Forskning på bred front om hästens rygg

Hästar kan - precis som människor - få problem med sina ryggar. Vissa problem är medfödda medan andra kommer med tiden. Sadeln kanske inte passar eller ryttaren kanske sitter snett på hästen. Även hur hästen tränas har betydelse.

Vid SLU startade våren 2000 ett stort forskningsprojekt kring hästars ryggar.

Forskargruppen har därefter kunnat konstatera att infallsvinklarna på forskningen bara blir fler och fler.

- Jag tror vi kan forska på detta hela vårt yrkesliv, ända tills vi blir pensionärer, säger veterinär Karin Roethlisberger Holm med ett skratt. Intresset för just denna forskning är jättestort, både från omvärlden och bland oss själva. Så fort vi träffas och diskuterar ser vi fler och fler möjligheter. Det har blivit precis så intressant som vi trodde från början.

En av de första insatserna i projektet var att undersöka normalt fungerande ridhästar. Totalt undersöktes 43 hästar inom projektet av vilka 33 kunde inkluderas och fullfölja det fyra dagar långa testet.

- Vad vi fann då, var att nästan ingen häst var helt felfri i ryggen, men ändå fungerade de normalt för olika användningsområden. Så ordet normal har vi strukit bort ur diskussionen - vi pratar i stället om väl fungerande.

I gruppen av väl fungerande hästar fanns hästar av olika varmblodiga ridhästraser mellan fem och femton år inom disciplinerna hoppning, dressyr och fälttävlan. Det var 26 svenska halvblod, två engelska fullblod och fem blandade raser, dock inga ponnyer. Hästarna tävlades från den lägsta nivån i lätt klass upp till svår klass.

- Gemensamt för dessa hästar var att ryttarna inte hade några klagomål på hur hästarna fungerade. Ändå hittade vi på vissa individer relativt stora fynd när vi gjorde röntgen och scintigrafiundersökning av ryggen, vilket bland annat bevisar att man aldrig bör betrakta en häst som obrukbar om man enbart ser förändringar på röntgen eller med scintigrafi.

I undersökningen av väl fungerande hästar ingick följande moment: en omfattande klinisk undersökning med bedömning av hästens rörelser såväl före som efter böjprov, longering, samt ett ridprov där hästen reds i skritt, trav och galopp av sin ordinarie ryttare. Hästarnas ryggar undersöktes sedan med ultraljud, röntgen samt scintigrafi och slutligen gjordes en rörelsestudie där hästarna filmades med reflexmarkörer klistrade på ryggen när de travade på rullmatta.

Hästens ryggrad är konstruerad så att den ger både stabilitet och styvhet samtidigt som den är flexibel. Hästen böjer sig mest i brösttryggen, mindre i höft och bäcken. Förutom böjlighet i sidled, rör sig hästens rygg upp och ner samt roterar.

Mest rör sig hästens rygg i skritt och i galopp. I traven är ryggrörelsen mer stabil. Hur hästens rygg rör sig har forskarna bland annat studerat genom höghastighetskamera när hästarna sprungit på rullmatta. En av forskarna i projektet, veterinär Christopher Johnston är specialiserad på just den anatomiska delen och hästens rörelsemekanik.

Forskarna gick vidare med bland annat undersökningar av hur hästar med verkliga ryggproblem ser ut samt hur olika behandlingar fungerar på hästar med ryggömhet. Behandlingsstudien inleddes under hösten 2002. Det tredje delprojektet handlade också om konvalescentträning och rehabilitering. I det projektet samarbetade hästforskarna med en sjukgymnast.

Satsningen på ryggforskningen vid SLU utmärks av många infallsvinklar och strävan efter en helhetssyn på problemet. Karin Roethlisberger Holm tycker det är en stor styrka att flera av forskarna också är ryttare och därmed kan bedöma hästarna både från marken och uppsittna. Att komma tillrätta med en krånglande rygg kan vara ett komplext problem där en mängd olika faktorer måste vägas in.

- Men vi känner tydligt att forskningen ligger rätt i tiden. Såväl hästägare som våra veterinärkollegor inom och utanför landet visar mycket stort intresse.

SLU, Carin Wrangle